



Λτ
TO
893

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе



120000890788



490884

ПЪРВА ЧАСТ

Първа картина,

Килията на Борис-Михаил в манастира.

Тежки вестии са донесли гвямата приближени боляри на оттеглилия се в манастир български княз Борис-Михаил. Той ги споделя със своя син Симеон. Поставеният от Борис преди четири години на престола най-голям негов син Владимир е изменил на бащината си политика – приемане на християнството като средство да се установи мир на балканските земи, да се изгради единството между българи и славяни и да се създаде една здрава и жизнеспособна българска държава. Всичко това не е ново за черноризеца Симеон, който, завърнал се след продължително учение в Цариград, се е отдал на книжовна работа. Той остро предупреждава баща си, че ако не се пристъпи към незабавни и решителни действия България се обрича на гибел, подобно многото племена, живели на полуострова и оставили след себе си само безименни могили. Борис-Михаил е убеден, че преди да прибегне към силата на меча, трябва да потърси начин с добро да вразуми сина си Владимир.

Втора картина.
Езическо капище.

Жрецът Токту, принасяйки обичайната в старобългарските обреди жертва – посичане на куче, призовава Тангра и от негово име се опитва да внуши на княз Владимир, нарекъл се по старому ювизи хан Расате, че неговите най-големи врагове са баща му и брат му. Владимир – Расате гневно отхвърля обвиненията на Токту, тъй като смята, че жрецът има намерение да посегне върху неговата единна власт и демонстративно напуска капището.

Ермиара, жената на Владимир, се връща и се заклева пред Тангра и пред паметта на баща си, убит навремето по заповед на Бориса като противник на покръстването, че с всички средства ще си отмъсти. Тя ще отвори очите на Владимир за да разбере той опасността, която го заплашва и да се разправи жестоко с Борис и Симеон. Ермиара знае как трябва да направи това.

Трета картина.
У болярина Домета.

Сефина, заобиколена от приятелки, мечтае за своя любим, но песента и е прекъсната от болярина Домета. Угрижен и изплашен от зачестилите посещения на Симеон у дома му, Домета иска от гъщеря си да прекъсне тези срещи, защото е дочул мълвата, че срещу законния български княз се плете заговор, в който е замесен и черноризецът. Но за Сефина любовта и към Симеон е всичко в нейния живот.

И Симеон, по волята на баща си навлякъл монашеското расо като писател и книжовник, е увлечен искрено и дълбоко в красивата девойка. Той успокоява нейните тревоги и лоши предчувствия и я моли да му вярва. Наистина, идва денят, в който брат му Владимир ще трябва да плати за своите грехове пред бога и народа. Но Симеон е уверен в правотата на започнатото дело. Единствено със светлината на духа, със светлината на словото българските и славянските племена – писали досега само със черти и резки – могат да живеят и да вървят напред във вековете. Дошъл е пратеник от двора. Ермиара е заповядала Сефина да се яви веднага при нея.

Четвърта картина.

В покоите на Ермиара.

Неспокойна, Ермиара очаква срещата си със Севина. Тя знае за връзката между двамата млади и е намислила хитро да се възползува от нея.

Севина не крие безграничната си любов към Симеона и лесно се поддава на уловката, подхвърлена и от Ермиара, че уж Владимир вече е разкрил заговора за свалянето му от престола и е решил още тази нощ да премахне Борис и Симеон като запали техния манастир. Само Севина има последната възможност да спаси любимия си, като отиде при хана и измоли милост за измяната на неговия брат.

Останала сама, Ермиара благодари на Тангра. Тя е убедена, че Севина, в желанието си да защити любимия си, неволно ще го предаде.

Пета картина.

Пир в двореца.

Владимир-Расате приветствува своите гости, пратениците на немския крал Арнулф, и пие наздравница за съвместните им действия срещу моравските славяни и ромеите.

След неочакваната поява на Севина и нейната молба да му говори насаме, Владимир грубо отпраща пируващите. Захласнат от хубостта на девойката, той не обръща внимание на нейните думи, а обзет от неугържимо желание и предлага да остане при него в двореца. Севина ужасена се отскубва от неговите презрѣдки. Владимир успява да я подчини на своята воля, като я заплашва, че ако не склони да бъде негова, утре сутринта Симеон ще бъде обезглавен.

ВТОРА ЧАСТ

Шеста картина.

Килията на Симеон.

В ранното утро Симеон работи над нов ръкопис и прави равностметка на онова, което е извършил и което има да извърши. Не е жаждата за власт, която го тласка към трона, а дълбокото вътрешно убеждение, че за България няма друг път, освен пътя, започнат от Бориса, и че само той, Симеон, е в състояние да изведе своя народ към светлината на бъдещето.

Игва Севина, която потресена разказва за случилото се през изтеклата нощ. Тя е избягала от двора за да предупреди любимия си, че заговорът е разкрит. Симеон попречва на нейния опит да се самоубие след преживения позор, но в същото време, като не може да го преодолее, моли влезлия Борис-Михаил да благослови Севина, която трябва да отиде в манастир. Девойката, покрусена от този нов неочакван удар, коленичи пред стария монах. С едва сдържан гняв Симеон напомня на баща си, че всеки загубен ден тласка България към пропадта. Трябва да се действа незабавно.

Седма картина.

Стая в двореца.

Владимир-Расате все още не може да се освободи от вълненията след прекараната със Севина нощ. Постепенно обаче той прозира, че девойката е знаела за измяната на Симеона и затова е дошла в двореца и е пожертвувала своята невинност. Разговорът с Борис-Михаил, дошъл за последен път да подаде ръка на сина си, довежда Владимир до истинско изстъпление. Той вка стражата за да постави изменниците в окови. Но се появява неочаквано Симеон с група въоръжени бойци, преоблечени като монаси. Владимир разбира, че всичко е свършено. С насмешка Симеон уведомява брат си, че е пленник, но ще има възможност съгласно стария български обичай да защити с меч в ръка своето право да бъде владетел. В последвалия двубой между двамата братя Владимир е победен. Бойците славят Бориса, който отново поема княжеската власт в свои ръце.

Осма картина.

Параклис в манастира.

Молитвите на Борис са прекъснати от Ермиара, дошла да моли пощада за живота на Владимир-Расате. Симеон, който е подслушвал разговора, се опитва да отклони баща си от една снисходителна присъда.

Сам, в дълбок размисъл, Борис достига до прозрението, че в името на неговото дело, в името на народното добро и на държавата не могат да го върнат нито боговете, които и да са те, нито страданията и жертвите, колкото и да са тежки те. От последвалия разговор с окования във вериги Владимир Борис се убеждава, че трябва най-сурово да отстрани сина си от своя път. Той вика палачите за да ослепят Владимира.

Девета картина.
Пред катедралата в Преслав.

Пред ликуващия народ, дошъл на свикания всенароден събор, княз Борис-Михаил обявява, че в името на бъдните дни се въвежда в държавните и църковни книги българо-славянското писмо, че се низвергава от трона недостойния княз Владимир и че княз на българо-славянската държава става Симеон. Като обезумяла Ермиара се опитва да прободет с нож Симеона, но в този миг от монашеските редици се отделя една монахиня, която с гърдите си поема удара. Това е Севина, която щастлива, че е спасила любимия си, умира в неговите ръце. Народът прославя новия български княз.

ЛЯТО 893

опера в две части (с девет картини)
от ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ
либрето БАНЧО БАНОВ

Диригент РОМЕО РАЙЧЕВ
Режисьор СТЕФАН ТРИФОНОВ
Художник АСЕН СТОЙЧЕВ – гост
Хореограф МАРГАРИТА АРНАУДОВА – гост

– Пауза след пета картина –

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА

БОРИС МИХАИЛ
ВЛАДИМИР-РАСАТЕ
СИМЕОН
ЕРМИАРА
СЕВИНА
ДОМЕТА
ТОКТУ
ИСВУЛ
ПАЛАЧ
ПРИСЛУЖНИЦА
ПОСЛУШНИК

- монах (наг 70-годишен)
- княз български (50-годишен)
- монах (28-годишен)
- жена на Владимир (45-годишна)
- дъщеря на Домета (18-годишна)
- болярин (50-годишен)
- жрец на езическия бог Тангра
- боил

Народ, жреци, жрици, бойци, боляри, монаси, монахини, Висши духовници, немски рицари, приятелки на Севина.
ВРЕМЕ НА ДЕЙСТВИЕТО – 893 ГОДИНА



ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ

Сценични произведения:

- "Деяна" (1952)
- "Айка" (1955)
- "Имало едно време" (1957)
- "Мадам Сан Жен" (1958)
- "Луг гудия" (1959)
- "Сребърните пантофки" (1961)
- "Албена" (1962)
- "Юлска нощ" (1963)
- "Милионерът" (1964)
- "Майстори" (1966)
- "Рицарят" (1969)
- "Златната ябълка" (1971)
- "Службогонци" (1972)
- "Лято 893" (1973)



БАНЧО БАНОВ

"Басни" (1955)

"Басни" (1957)

"Басни" (1960)

"Басни" (1964)

"Третото ухо на заека" (1971)

"Бъди щастлива, Ани" (1960)

"Князът" (1968)

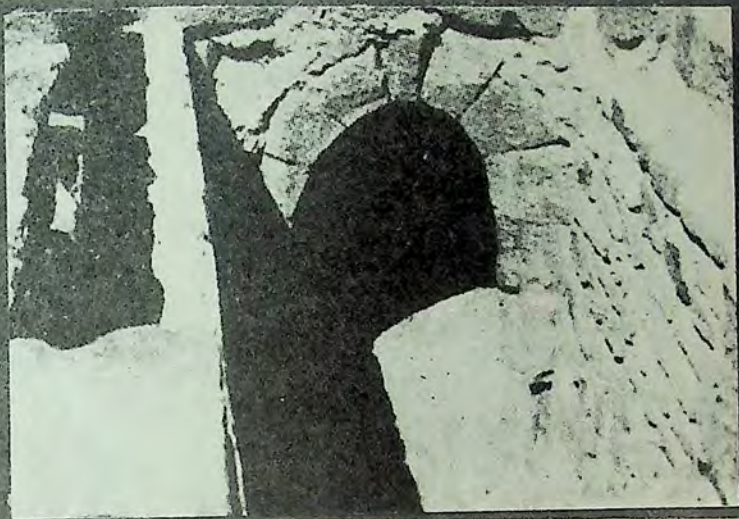
"Лято 893" (1972)



Изображението на Борис във Верона

ДЕВЕТИЯТ ВЕК, КОЛКОТО И БЕЗПЛОДЕН ДА ИЗГЛЕЖДА ТОЙ, Е ОСТАВИЛ ЕДИН ВЕЛИК РЕЗУЛТАТ: СЪВРЕМЕННИТЕ НАЦИОНАЛНОСТИ, НОВОТО ФОРМИРАНЕ И РАЗЧЛЕНЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЧОВЕЧЕСТВО ЗА БЪДЕЩАТА МУ ИСТОРИЯ.

ФРИДРИХ ЕНГЕЛС



Тайният ход, водещ от Малкия дворец към Северната порта на Вътрешната крепост.

“Царят на българите Булгар, като се покръстил заедно със своя народ, дотолкова укрепнал във вярата, че не след много време оставил управлението на царството на по-големия си син и станал монах. Но тъй като поквареният от безверие негов син принасял жертви на идолите, бащата, разпаден от религиозна ревност, си възвърнал царството, нападнал сина си, заловил го, избол му очите, хвърлил го в тъмница и като предал царството на по-младия си син навлякъл пак монашеското рухо, в което благочестиво се упокоил “

(Напис под изображение на княз Борис – в средата – като бенедиктински монах в църквата „Санта Мария“ ди Оронто във Верона, XV век.)



Сангълът от терацина с изображение на митически фигури (IX век), за който се предполага, че е дар от княз Борис, изпратен на папа Николай I.

... „Толемият му син, на който той оставил царството си, далеч отстъпвал на баща си в напрегнатост, почнал да се занимава с лов, да прекарва времето си в пиянство, гощавки и разпътство и с всички средства да подканва новопокръстения народ към езическите обреди. . .“

... „Той трябвало да снесе от себе си монашеското расо, да препаше военния меч и да се облече отново във царска премяна. Като събрал около себе си боящите се от бога, преследвал сина си и скоро без мъчнотия го хванал, избол му очите и го хвърлил в затвор. . .“

(Из „Хроника“ от Регино, абат
прюмски, починал през 915 година)



Изображение на княз Борис (лицето, държащо меч) във фреска от църквата "Монте Чело".

... И така кръщава се Борис и заедно с него били покръстени и много други между българите, които се отличаваха по род, значение и богатство. След това и останалите приели светоносното очищение с изключение на някои съвсем звероподобни, които като събрал срещу тях войска, той лесно поразил и накарал и тях да приемат божественото кръщение...

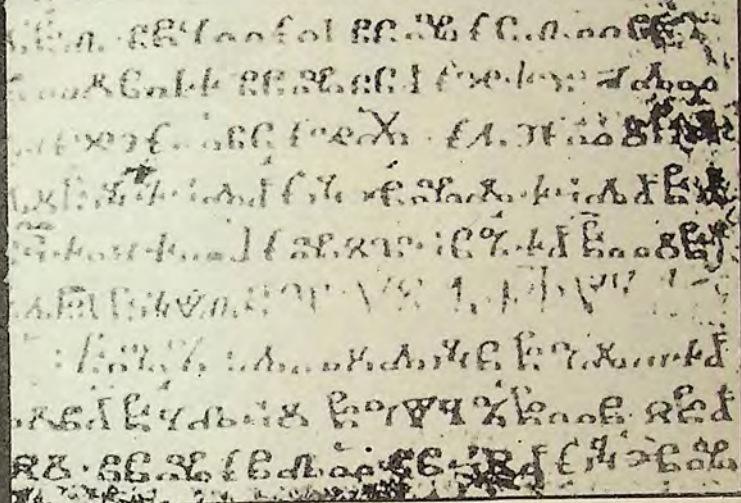
Теофилакт Охридски
(Из „Житие на тибериополските
мъченици“ – XI век)



Напис със загадъчни старо-български знаци, намерен в североизточна България.

... И тъй, разправяйки как сте възприели християнска вяра и как сте накарали да се покръсти целия ви народ, как обаче ония, след като били покръстени, въстанали против вас, като твърдели, че не сте им дали добър закон и искали да ви убият и вас и да си поставят друг княз и как вие, подготвени срещу тях със съдействието на божията сила, сте ги нагнали от мало до голямо и заловили със собствените си ръце, желаете да знаете относно ония, които са лишени от живот, дали имате грях поради тях...

(Из отговорите на папа Николай
Първи по допитванията на българи-
те – 866 година)



Лист от Киевските глаголически писмове – XI век.

852 година – Борис, син и приемник на хан Пресиян, се възкачва на престола

863 година – Братята Кирил и Методий създават славянската азбука

865 година – Покръстване на Борис. България приема християнската религия.



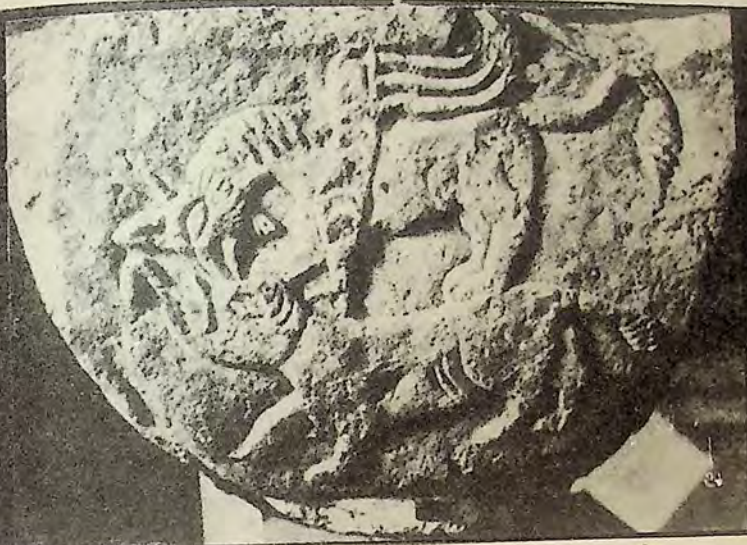
ОЛОВЕН ПЕЧАТ НА ЦАР СИМЕОН

Оловен печат на цар Симеон.

866 година – Бунт на недоволните от покръстването боляри срещу Борис. Потушаване на бунта чрез избиване на 52 болярски рода.

Ъ

886 година – Климент, Наум и Ангеларий пристигат в България, посрещнати радушно от Борис.



Старобългарски капители, намерен в Нови пазар (IX век).

889 година – Борис се оттегля от престола, като оставя за свой заместник сина си Владимир.

893 година – Владимир, опитал се да върне отново езичеството в страната, е свален. Симеон става княз на България.

